

2. april 2021 - Veliki petek

(Iz 52,13-53,12) TUKAJ

Starozavezni odlomek na veliki petek spada v drugi del Izaijeve knjige, ki jo imenujemo z grškim izrazom "Devterozajija" ali tudi "Knjiga tolažbe", ki je pa ne smemo mešati z Jeremijevo Knjigo tolažbe, o kateri je bilo govora na tiho nedeljo. V tem delu Izaijeve knjige najdemo **štiri speve o Božjem služabniku**; naš odlomek velikega petka je četrti spev tega Božjega služabnika. Ti spevi so razmetani po drugem delu Izaijeve knjige, vendar jih je treba najprej obravnavati kot celoto, da bi lahko posamezen del prav razumeli in ga umestili tja, kamor spada.

V prvem spevu (Iz 42,1-7), ki smo ga imeli kot berilo na veliki ponedeljek, se pisec dotika temeljnih misli svojega sporočila: Božja suverena vzvišenost in moč kot izvor odrešenja, ki prihaja; slovesni prihod Odrešenika, ki ga pošilja Bog; Božja brezpogojna zvestoba do njegovega ljudstva; vzvišenost Boga nad maliki in drugimi bogovi, ki so nesposobni vnaprej naznaniti in uresničiti odrešenje in poslanje preroka, glasnika veselja.

Drugi spev (Iz 49,1-6), ki smo ga imeli kot berilo na veliki torek, je v središču spisa in zaključuje prvi spev: kljub Izraelovi neveri in navideznemu neuspehu Božjega služabnika Bog vztraja pri svoji volji za odrešenje, v to pa vključuje vse narode.

Po kratkem presledku sledi **tretji spev** (Iz 50,4-9), ki je bil prvo berilo cvetne nedelje, vse pa zaključuje **četrti spev** (Iz 52-13-53,12), ki ga imamo kot berilo pri obredih velikega petka.

Ko gledamo vse štiri speve kot celoto, ugotavljamo, da vsa štiri besedila govore o trpljenju "služabnika", kjer so vedno bolj poudarjene težave, ki jih srečuje. V prvem spevu Bog sam poudarja, da bo oseba služabnika in njegovo poslanstvo doživljalo ovire že od začetka, čeprav je njegov uspeh zagotovljen. V drugem spevu služabnik ugotavlja, da je njegovo delo brez uspeha in njegovo življenje brez smisla. Še bolj jasen je tretji spev, v katerem služabnik govori spet o preganjanju in poniževanju, ki ga je bil deležen. V četrtem in zadnjem spevu - naše besedilo - ta vedno hujši občutek bolečin dosega svoj najvišjo in zaključno

točko: življenje in delovanje služabnika, ki ga od začetka označuje trpljenje, popolnoma propade in se zaključi z grenko in sramotno smrtjo kot kakega zločinca.

Vprašanje, ki se je zastavljalo bralcem v Stari zavezi, je torej: kdo je ta "Božji služabnik"? V njegovi podobi se srečujejo različne tradicije glede treh vrst posrednikov, bistvenih za Izrael. Služabnik je najprej preroška oseba, v njej so se združile zagodovina preteklih prerokov (predvsem Mojzesa, ki je prapodoba preroškega posrednika) in izkušnja sočasnih prerokov (predvsem Jeremija, pa tudi neznanega pisca Devteroizaija in njegovih učencev). Poleg tega so v služabniku nekatere mesijanske in kraljevske poteze, ki izpopolnijo njegovo preroško osebnost. Razodeva tudi duhovniške poteze v kolikor se njegov odrešilni pomen postavlja vštric s sočasnimi obrednimi daritvami v Jeruzalemu in v svetišču na Sionu v razdobju poslednjega časa. Posledično je za starozavezne bralce kot Božji služabnik lahko prišlo v pošteved troje rešitev. Najprej prerok, torej pisec Devteroizaija sam. Pomislimo na vprašanje etiopskega evnuha apostolu Filipu: »Prosim te, o kom govori tu prerok? O sebi ali o kom drugem?« (Apd 834). Kot druga rešitev: Božji služabnik bi lahko bil Izrael v skladu s pomenom, ki ga daje starozavezni grški prevod LXX. In tretjič: Božji služabnik je Mesija, torej kralj iz Davidovega rodu, kot to razlaga aramejski preroški Targum.

Za novozavezne bralce je pomen jasen: Božji služabnik je Jezus. Ob branju četrtega speva ne vidimo samo, kako so se prerokbe Stare zaveze v Novi uresničevale, ampak tudi zamisel, ki se tukaj prvič pojavlja: nadomestno trpljenje. Božji služabnik ne trpi zase in za svoje krivde, ampak za krivde drugih.

Ob tem se je treba vprašati, ali smo tudi kristjani kdaj pripravljeni sprejeti nadomestno trpljenje, trpljenje namesto drugih in v korist drugih. In to ne samo, kadar smo v to prisiljeni, kot na primer, pri omejitvah, ki so nam praktično odvzele letošnje velikonočne praznike. Tu ne mislim le na tiste, ki so v preteklih mesecih z bojkotiranjem vseh varnostnih predpisov in z oviranjem možnosti, da bi Slovenska vojska, z enakimi pooblastili kot policija, zaščitila meje pred ilegalnimi nosilci okužbe. Mislim na ne tako redke vernike in duhovnike, ki vedno iščejo možnosti, kako se neodgovorno izogniti omejitvam, pa naj gre tukaj za omejeno število ljudi v cerkvi, za obhajilo na roko, za petje pri obredih in podobno. To sprejemamo z nevoljo in užaljenostjo.

Pa smo kdaj sposobni to in še kaj drugega sprejeti kot "nadomestno trpljenje" za

dobro Božjega kraljestva na zemlji in njegovo rast? Morda bi se ob "nepraznovanju" velike noči morali vprašati prav to.